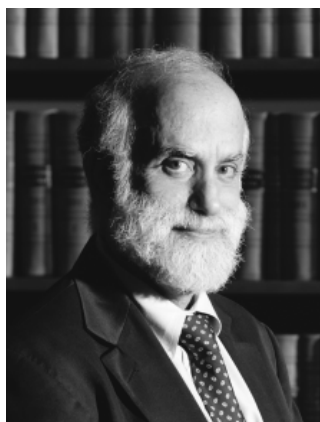

ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБУ

АМЕРИКАНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЮРИСТІВ ВІДХИЛЯЄ ЗАКОН ПРО РОЗЛУЧЕННЯ ЧЕРЕЗ ПОСЕРЕДНИКА: ТИМЧАСОВЕ ЯВИЩЕ ЧИ ОЗНАКА ЧАСУ?¹

Р. Е. РАЙНЗ
*професор права Школи права Дікінсона,
спів-директор Клініки сімейного права
(Державний університет Пенсильванії, США)*

У вересні 2011 р. Палата делегатів Американської асоціації юристів відхилила резолюцію, яка закликала асоціацію до затвердження Уніфікованого закону/правил про посередництво (*Uniform Collaborative Law Rules/Act*, далі — *UCLRA*)². І хоча цей захід з боку Американської асоціації юристів не забороняє будь-якому штату запровадити *UCLRA*, він знижує можливість прийняття такого закону. Заснована в 1878 р., Американська асоціація юристів є найбільшою організацією адвокатів США, та налічує майже 400 000 членів³. Саме тому вона істотно впливає на законодавчий процес, особливо на правову практику, як на рівні штату, так і на федеральному рівні.

У цій статті наводиться коротка історія руху розлучень через посередника в США; розглядаються етичні питання, пов'язані з розлученням із посередництвом; наводиться інформація щодо походження *UCLRA*; пояснюється те, чому

¹ Ця стаття являє собою відредагований варіант глави майбутньої книги *Le Ragioni Degli Altri: Mediazione e Famiglia tra Conflitto e Dialogo*.

² *Zahorsky R. M.* ABA Rejects Proposed Measure for Collaborative Law Guidelines [Електронний ресурс] // Сайт АВАJournal. — Режим доступу : http://www.abajournal.com/news/article/the_aba_house_of_delegates_rejected_resolution_..._9/26/2011.

³ Інтернет-сторінка American Bar Association знаходиться за адресою http://www.americanbar.org/utility/about_the_aba/history.html.

цей акт виявився таким суперечливим, що від нього відмовилась Американська асоціація юристів; розглядає питання про те, чи ця відмова означає тимчасову чи постійну відмову від розлучення із посередництвом у США.

У США справи про розлучення вирішуються в судах штатів. Навіть при розгляді позовів між громадянами різних штатів, коли чоловік та жінка живуть в різних штатах («*diversity cases*»), федеральні суди не мають повноважень щодо розгляду справ про розлучення¹. Матеріальне і процесуальне право, що регулює процедури розлучення, є різним у різних штатах. У більшості галузей внутрішнього права (за виключенням справ про опіку та аліменти на дитину) штати не уніфікують правила.

Коли в 1892 р. були засновані Національна Конференція комісарів з питань уніфікації права (*National Conferences of Commissioners on Uniform State Laws*, далі — *NCCUSL*), відома також як Комісія з уніфікації права (*Uniform Law Commission*, далі — *ULC*), було запропоновано, що одруження та розлучення повинні стати одними з основних предметів уніфікованого закону. *NCCUSL* розробила проект Уніфікованого закону про шлюб та розлучення (далі — *UMDA*) аж через 78 років, тобто в 1970 р. Сьогодні, сорок років потому, лише вісім штатів затвердили якусь із версій *UMDA*². Хоча всі штати Америки мають певну форму розлучення без вини (за згодою сторін), особливості процедур розлучення відрізняються в різних штатах стосовно таких питань, як вимога роздільного проживання сторін; тривалість роздільного проживання; тривалість періодів «очікування» у випадку оспорюваного розлучення, а також визнання істотності підстав для розлучення, та ін.³ Окрім самої причини розлучення, штати мають різні позиції стосовно таких питань, як опіка над дітьми, їх утримання, розподіл майна, забезпечення подружжя під час розлучення та виплата аліментів після розлучення.

Хоча процесуальні норми істотно різняться, всі штати зберігають змагальну модель судочинства. Чоловік та дружина є позивачем та відповідачем. Більшість дітей, які опиняються в умовах такого змагального судочинства, не в змозі його зрозуміти. І, що навіть гірше, свідомо чи підсвідомо, один з батьків чи обоє маніпулюють своїми дітьми для того, щоб отримати вигідніший варіант домовленості. Батьки використовують своїх дітей як пішаків, або шантажують ними один одного під час сімейних суперечок⁴.

Альтернативні варіанти вирішення спорів у сімейному праві

За останні десятиріччя багато судових систем на рівні штатів та округів випробували різні методи усунення недоліків змагального судочинства. Утім, уні-

---

¹ *Ankenbrandt v. Richards*, 504 U.S. 689 (1992).

² Див. *Rains R. E., Benedetti G.A Discursive Essay on the Nature of Marriage and Divorce in Italy and the United States // The Digest National Italian American Bar Association Law Journal*. — 2002. — Vol. 10. — № 1. — P. 1–2.

³ Наприклад, штат Пенсильванія має в законодавстві підстави для розлучення «без вини» та «з виною» 23 Pa. C. S. §3301.

⁴ Один з батьків може погрожувати іншому процесом за право опіки над дитиною, якщо інший не погодиться задовольнити його фінансові претензії. Ось найпоширеніші загрози: «Якщо не перепишеш на мене будинок, я позбавлю тебе права опіки над Джиммі через суд», «Якщо ти не погодишся зменшити мої аліменти, я: а) позбавлю тебе права опіки над Джиммі через суд, або б) ти ніколи більше не побачиш Джиммі».

версальний алгоритм альтернативного вирішення спорів в сімейному праві ще не вироблений.

У 1982 р. була заснована Академія сімейних медіаторів (посередників). «Медіація у спорах про розлучення... є процесом, в якому посередник, що є неупередженою третьою стороною, полегшує вирішення сімейних спорів, сприяючи добровільній згоді учасників... [Вона] не є заміною юридичної консультації чи поради, якої можуть потребувати члени такої сім'ї»¹.

Клініка сімейного права при нашій школі права вже працювала більше тридцяти років на час створення Суду з цивільних справ графства Кебмерленд штату Пенсильванія. У 1990 р. суд графства запропонував систему «опікунських примирних асоціацій», у яких батьки повинні брати участь, перед тим як подавати позов про опіку над дитиною до суду округу. Більше 95 % всіх спірних питань щодо опіки вирішуються такими дорадчими опікунськими органами, що допомагає уникнути витрат та наслідків судового процесу. Незважаючи на успішне застосування дорадчої системи, наш окружний суд не застосовує її в інших областях сімейного права.

Згідно з Сімейним Кодексом Пенсильванії, суд може запропонувати подружжю, що збирається розлучитись, не більше трьох консультацій спеціалістів². Утім, авторові відомо, що такі консультації рідко приносять користь. У законі не говориться нічого про мету таких консультацій, а звіт консультанта за результатами співбесіди зводиться до того, «з'являлись чи не з'являлись сторони на консультацію». Іронічним видається той факт, що за законодавством штату Пенсильванія невдоволена сторона в сім'ї може змусити свого партнера отримати спеціалізовану консультацію, лише подавши заяву про розлучення. Навряд чи такий підхід сприяє вирішенню сімейних спорів.

Нова парадигма — закон про посередництво

Ще однією багатообіцяючою моделлю альтернативного вирішення спорів є модель альтернативного вирішення сімейних спорів, запроваджена юристом з штату Мінесота С. Веббом. Після 17 років практики в галузі сімейного права С. Вебб, за його власними словами, відчув «спустошення». Він відчував, що має бути якийсь краще вирішення цієї проблеми. «Я назвав цю нову процедуру «право посередництва», а з 1 січня 1990 р. я заявив про себе як про юриста з «права посередництва»³.

Згідно з моделлю права посередництва спеціально підготовлені адвокати представляють обидві сторони. Ключовим елементом процедури є підписання чоловіком, дружиною та обома адвокатами «угоди про участь в розлученні із посередництвом». Згідно з цією угодою вони беруть на себе обов'язок вирішити конфлікт без звернення до суду. Вони домовляються про надання повної інформації. Вони погоджуються користуватись послугами неупереджених експертів з

---

¹ Friedman G. J. A Guide to Divorce Mediation. — New York : Workman Publishing Co., 1993.

² 23 Pa.C.S. § 3302.

³ Webb S. Collaborative Law: A Practitioner's Perspective on its History and Current Practice // Journal of the American Academy of Matrimonial Lawyers. — 2008. — Vol. 21. — P. 155, 157.

будь-якого питання, яке потребує поради експертів. Кожен адвокат представлятиме лише одну сторону процесу, а сторони зобов'язуються добросовісно проводити переговори. Дуже важливим є те, що жодна зі сторін а також їх радники не повинні вдаватись до загроз розпочати судовий процес з метою досягнення домовленості.

Угода про участь в розлученні із посередництвом передбачає заходи на випадок неможливості досягти домовленості. В такому разі жодна зі сторін не матиме права користуватись під час судового процесу інформацією, що була їй надана під час переговорного процесу, окрім документів, які є обов'язковими для надання згідно з законодавством. Крім цього, адвокати не мають права представляти своїх клієнтів під час наступного судового процесу. Якщо справу необхідно буде передати на розгляд суду, кожен адвокат погоджується зняти свою кандидатуру. Як стверджує С. Вебб, «таке самоусунення є рушійною силою права посередництва...Це обов'язкова умова права посередництва»¹.

Окрім тексту угоди між чотирма сторонами, кожен член подружжя підписує зі своїм консультантом окрему угоду, згідно з якою в разі неспроможності знайдення компромісу кандидатура адвоката відводиться². Такі угоди про дискваліфікацію виявились етично спірними.

Розлучення з посередництвом не є підходящим варіантом для кожної незадоволеної подружньої пари, що прагне розлучитись. Зустрічаючись з перспективними клієнтами, юристи з розлучення з посередництвом пояснюють їм суть процесу та намагаються встановити, чи допоможе їм та їх партнерам право посередництва. Стюарт Вебб та Рональд Д. Уський, юрист з питань розлучення, розробили для своїх перспективних клієнтів короткий перелік запитань для визначення того, «чи підходить клієнту розлучення з посередництвом». Згідно з цим переліком перспективні клієнти повинні зазначити, чи погоджуються (не погоджуються) вони з тим, що «для досягнення найважливіших цілей я готовий (-а) відмовитись від менш важливих та тимчасових вигод». Їх також просять погодитись (чи не погодитись) з твердженням «Я не боюсь своєї дружини/чоловіка», або «Моя дружина/чоловік мене не залякує»³. Це останнє питання може бути дуже важливим, оскільки досягнення угоди може бути важким через загрозу домашнього насильства.

Після відбору подружніх пар для розлучення з посередництвом, вибору ними свого юриста та підписання угод між усіма сторонами сам процес починається із зустрічі чотирьох сторін — подружжя та їх юристів. Такі зустрічі є неофіційними та, як правило, продовжуються не більше двох годин. Наступні засідання проводяться кожні два тижні та до тих пір, поки не вдасться досягти урегулювання. Сторони та їх радники обмінюються інформацією, обговорюють питання, які необхідно вирішувати, та проводять переговори. Адвокати застосовують Правила поведінки для членів Інституту права посередництва.

---

¹ Там само. — С. 168.

² *Foran P.* Adoption of the Uniform Collaborative Law Act in Oregon: The Right Time and the Right Reasons // *Lewis and Clark Law Review*. — 2009. — Vol. 13. — P. 787, 798.

³ *Webb S. G., Ousky R. D.* The Collaborative Way to Divorce. — New York : Hudson Street Press, 2006. — P. 34–38.

Вони добровільно надають достовірну інформацію, виправляють помилки один одного, не застосовують загрози як метод тактичного впливу та визнають, що найбільшою цінністю є благополуччя дітей. У випадку неспроможності сторін домовитись, вони можуть звернутись до медіатора (посередника), або навіть до третейського суду.

У випадку досягнення домовленості сторонами, вони також домовляються про те, хто з адвокатів напише необхідні документи. Після узгодження кінцевої версії документів один або обоє адвокатів подають їх до суду для затвердження та реєстрації¹.

Якщо право посередництва застосовується належним чином, подружжя може припинити шлюб з відчуттям активної участі в справедливому процесі розлучення, під час якого діти, якщо вони є, не страждають від шкідливих наслідків процесу з питань опіки. Використовуючи цю форму альтернативного вирішення спорів, сторони полегшують завдання місцевих судів. Відомий випадок, коли в одному порівняно невеликому містечку в Канаді, де право розлучення з посередництвом практикується майже всіма без виключення адвокатами з сімейного права, кількість справ про розлучення знизилась настільки, що одного суддю, що займався справами з сімейного права, перевели до іншого суду².

Право з розлучення з посередництвом також має своїх критиків. Одним з найістотніших аргументів є той, що жертви домашнього насильства дуже неохоче визнають свою ситуацію. Саме тому вони можуть відмовитись повідомити про свій страх чи залякування з боку партнера. Інші критики говорять, що це — досить дорогий та вишуканий спосіб зробити те, що будь-який гарний адвокат з сімейного права повинен робити: чесно та творчо вирішувати сімейні спори.

Крім цього, якщо норми права посередництва перестають діяти, а юристи дискваліфікуються, сторони повинні будуть знайти нових радників з розлучення. При цьому витрати на юридичний супровід кожного члена подружжя зростають приблизно вдвічі. І хоча саме ця економічна складова сприяє досягненню домовленості сторонами, вона може також спричинити «фінансове банкрутство», в результаті чого постає питання про етичну сторону самої процедури: чи повинен юрист відмовлятися від представництва інтересів клієнта в суді, якщо до його дискваліфікації призводять дії іншої сторони?

Етична дилема: обов'язковість дискваліфікації

Кілька штатів більш-менш офіційно вирішили питання про те, чи порушує право посередництва етичні зобов'язання юриста. Більшість штатів затвердили кодекси етичної поведінки адвокатів на основі Типових правил професійної поведінки Американської асоціації юристів. У період між 2002 та 2005 рр. штати Кентукі, Нью-Джерсі, Північна Кароліна та Пенсильванія встановили, що право посередництва не суперечить Типовим правилам³.

¹ Див. *Webb S. Collaborative Law: A Practitioner's Perspective on its History and Current Practice // Journal of the American Academy of Matrimonial Lawyers. — 2008. — Vol. 21. — P. 161–163.*

² Там само. — С. 164.

³ Див. Офіційний Висновок Американської асоціації юристів 07-447, *Ethical Considerations in Collaborative Law Practice*, p.2, n.7.

Згодом, у лютому 2007 р., Асоціація юристів Колорадо опублікувала офіційний Висновок з питань етики 115: «Етичні міркування в контексті Закону про право посередництва». Згідно з Висновком, процедура обов'язкового відведення адвоката, який виступає учасником процесу розлучення із посередництвом, порушує етичні зобов'язання юриста стосовно його клієнта згідно з Правилом 1.7(b) Правил професійної поведінки штату Колорадо.

«Юрист не має права представляти інтереси свого клієнта, якщо представництво інтересів цього клієнта може бути обмеженим обов'язками юриста перед... третьою особою... окрім випадків, коли:

(1) юрист вважає, що від цього не постраждає представництво інтересів клієнта; та

(2) після консультацій клієнт погодиться».

Крім цього, в коментарях до Правила 1.67 зазначено: «Вірність юриста своєму клієнту може постраждати в результаті того, що юрист буде неспроможний виконати належну дію від імені клієнта через існування інших зобов'язань чи інтересів юриста. У результаті виникає конфлікт, який виключає будь-які альтернативи, які в іншому випадку міг мати клієнт».

Асоціація юристів штату Колорадо зазначила, що передбачений законом обов'язок юриста відвести свою кандидатуру порушує право клієнта на вибір юриста. І хоча цей висновок Асоціації юристів Колорадо не є обов'язковим для Верховного Суду Колорадо, який надає ліцензії адвокатам Колорадо, його повинен взяти до уваги кожен юрист, який підписує угоду про участь в процесі розлучення з посередництвом.

Через кілька місяців, а саме в серпні 2007 р., постійний Комітет Американської асоціації юристів з питань етики та професійної відповідальності дав відповідь на Висновок штату Колорадо, опублікувавши власний Офіційний Висновок 07-447 «Етичні міркування стосовно застосування норм права посередництва». Рішуче відкидаючи те, що в цьому документі називається «невідповідними передумовами», Комітет Американської асоціації юристів робить висновок про те, що «положення чотирьохсторонньої угоди передбачають допустимі обмеження представництва інтересів клієнтів згідно з Типовими правилами 1.2.». Комітет Американської асоціації юристів рішуче не погодився з тим, що угода створює передумови для невідворотного конфлікту згідно з Типовим правилом 1.7. Висновок Американської асоціації юристів є важливим з огляду на авторитетність цієї організації, хоча, звичайно, Американська асоціація юристів не надає ліцензій та не контролює роботу адвокатів в Колорадо чи будь-де в США.

Національна Конференція комісарів з питань уніфікації права та поширення руху за право посередництва

Незважаючи на етичний конфлікт, законодавство про розлучення із посередництвом швидко розвивалось. У 2008 р. С. Вебб звітував, що «практика права посередництва застосовується щонайменше в 40 штатах, всіх канадських провінціях, Австрії, Австралії, Ірландії, Північній Ірландії, Шотландії та Британії»¹.

---

¹ *Webb S. Collaborative Law: A Practitioner's Perspective on its History and Current Practice // Journal of the American Academy of Matrimonial Lawyers. — 2008. — Vol. 21. — P. 157, цит. the International Academy of Collaborative Professionals [Електронний ресурс] // Сайт «IACP». — Режим доступу : www.collaborativepractice.com.*

Зовсім не дивує той факт, що комісари з уніфікації права вирішили за необхід-
не розробити уніфікований закон про право посередництва, який повинен бути
поданий до Американської асоціації юристів, а потім до законодавчих органів
штатів. У 2006 р. Комісія з уніфікації права створила Проектний Комітет для
розробки проекту уніфікованого закону. Результатом роботи Комітету став Уніфі-
кований закон про посередництво (*Uniform Collaborative Law Act*, далі — *UCLA*),
затверджений комісарами з уніфікації права в липні 2009 р.

Утім, коли в 2010 р. Палата делегатів Американської асоціації юристів роз-
глянула *UCLA*, запропонований текст проекту зустрівся з відчутним протисто-
янням, особливо з боку найбільшої Секції судочинства¹. Секцію судочинства
найбільш непокоїло те, що «*UCLA* запроваджує правове регулювання в області
юридичної етики». Секція також заперечувала проти дискваліфікації з етичних
міркувань². Щоб уникнути заборони *UCLA* з боку повного складу Палати ди-
ректорів Американської асоціації юристів, комісари з уніфікації права зняли
документ з розгляду та спробували внести зміни до закону згідно з зробленими
зауваженнями.

Результатом цієї спроби виявився досить дивний гібрид. У жовтні 2010 р. Ко-
місія з уніфікації права запропонувала два альтернативні підходи: Уніфіковані
правила про посередництво (*UCLR*) та Уніфікований закон про посередництво
(*UCLA*). Альтернативні Правила повинні були надати верховним судам штатів
повноваження встановлювати правила діяльності адвокатів для того, щоб уник-
нути правової інтервенції:

«Положення про регулювання представлені в двох форматах: для затвер-
дження за рішенням суду чи згідно з нормами законодавства. Основні поло-
ження кожного формату ідентичні, за винятком декількох винятків. Кожний
штат, що розглядає питання про прийняття Уніфікованих правил про по-
середництво (*UCLR*) або Уніфікованого закону про посередництво (*UCLA*),
повинен переглянути свою практику та прецеденти, щоб визначити опти-
мальний шлях затвердження основних положень — судовою практикою чи
рішенням законодавця. Рішення може відрізнятись від штату до штату за-
лежно від розподілу між гілками законодавчої та судової влади повноважень
щодо регулювання договірних відносин, альтернативного вирішення спорів
та діяльності юристів³.

Нова редакція *UCLA* була представлена в Палаті Делегатів Американської
асоціації юристів під час її засідання в серпні 2011 р. і знову зіткнулась з запереч-
ченнями. Адвокат К. Б. Лемм, колишній президент асоціації, заявила: «Саморе-
гулювання юридичної професії є одним з її найважливіших принципів. Замість
цього цей закон пропонує законодавцям затвердити норми, які б контролювали

¹ Maxwell L. An Update, Uniform Collaborative Law Act, Uniform Collaborative Law Rules, Texas Uniform Collaborative Law Act // Alternative Resolutions. — 2011. — Vol. 20. — № 2. — P. 3.

² Fairman Ch. M. After the Drafting: The Fate of the Uniform Collaborative Law Act // The Mayhew-Hite Report. — Vol. 8. — № 2 [Електронний ресурс] // Сайт «Moritz College of Law». — Режим доступу : <http://moritzlaw.osu.edu/jdr/mayhew-hite/vol8iss2/lead.html>

³ Уніфіковані правила про посередництво та Уніфікований закон про посередництво (остання редакція — 2010 р.), Національна конференція комісарів з уніфікації права, 12 жовтня 2010 р.

діяльність юристів»¹. Крім цього, відомий юрист Л. Фокс заявив про можливість того, що «багато незахищених сторін постраждає, якщо інші сторони судового процесу матимуть більше грошей». «Зокрема, опоненти стверджували, що жінки можуть виявитись жертвами своїх багатих чоловіків, які використовують право посередництва, та позбавлять їх консультаційної допомоги через недостатність фінансів»².

Цього разу, замість вилучення проекту Закону про посередництво з порядку денного, комісія з уніфікації права погодилась на голосування щодо проекту; і 8 серпня 2011 р. Палата делегатів Американської асоціації юристів відхилила його переконливою більшістю голосів: 294 проти 158³.

Майбутнє розлучення через посередника

Хоча відхилення проекту Уніфікованого закону про посередництво і виглядає як небажана затримка, воно навряд чи зможе стримувати подальший розвиток законодавства про посередництво, особливо в області юридичного супроводу розлучень. Навіть без дозволу Американської асоціації юристів чотири штати — Каліфорнія, Північна Кароліна, Техас та Юта, — запровадили Закони про розлучення з посередництвом⁴.

Подібні процеси відбуваються в усьому світі. Міжнародна асоціація співпраці професіоналів з посередництва (*International Academy of Collaborative Professionals*) просуває розлучення з посередництвом в 16 країнах, в тому числі в Австрії та Республіці Чехія⁵. На момент написання цього тексту (січень 2012 р.) в Україні подібна організація відсутня⁶.

Зауваження з боку Американської асоціації юристів видаються нам перебільшеними. Саме з огляду на неприйнятність для асоціації регулювання діяльності юристів законодавчою гілкою влади комісія з уніфікації права запропонувала, як альтернативу, судову нормотворчість. Ситуація, коли багата сторона подружжя може зловживати системою, впливаючи на фінансові ресурси іншої сторони, може бути вирішена кількома способами. По-перше, це може траплятись (і трапляється і зараз, в умовах типовою змагальної судової системи). По-друге, відбираючи потенційних клієнтів, юристи з права обопільності повинні заздалегідь виявляти такі ситуації, відмовляючись від співпраці. По-третє, там, де така пара все-таки стає стороною процесу з посередництва, він може певною мірою

---

¹ Zahorsky R. M. ABA Rejects Proposed Measure for Collaborative Law Guidelines [Електронний ресурс] // Сайт «ABA Journal». — Режим доступу : http://www.abajournal.com/news/article/the_aba_house_of_delegates_rejected_resolution_110b/

² Cassidy R. ABA House of Delegates Rejects Uniform Collaborative Law Rules and Act [Електронний ресурс] // Сайт «On Lawyering». — Режим доступу : <http://onlawyering.com/2011/08/aba-house-of-delegate-rejects-uniform-collaborative-law-act-and-rules/>

³ Там само.

⁴ Zahorsky R. M. ABA Rejects Proposed Measure for Collaborative Law Guidelines [Електронний ресурс] // Сайт «ABA Journal». — Режим доступу : http://www.abajournal.com/news/article/the_aba_house_of_delegates_rejected_resolution_110b/

⁵ ІАСР Групи зі співпраці знаходиться за адресою http://www.collaborativepractice.com/_t.asp?M=7&T=PracticeGroups.

⁶ Там само.

розрядити ситуацію. По-четверте, там, де цього не станеться, будь-яка сторона має право в будь-який час припинити процедуру з посередництва та обрати процедуру змагального судочинства.

Дуже шкода, що в серпні 2011 р. Палата делегатів Американської асоціації юристів відхилила Уніфіковані правила про посередництво (*UCLR*) та Уніфікований закон про посередництво (*UCLA*), але наразі рух за законодавство про посередництво є позитивною альтернативою для деяких, але не для всіх пар, що розлучаються. Як зазначає один з коментаторів, «я боюся, що від дій Палати делегатів більше постраждає Американська асоціація юристів, а не рух за законодавство про посередництво»¹.

Райнз Р. Е. Американська асоціація юристів відхилиє Закон про розлучення через посередника: тимчасове явище чи ознака часу?

Анотація. У 2011 р. найбільша спілка адвокатів у Сполучених Штатах Америки — Американська асоціація юристів, відхилила Уніфікований закон/правила про посередництво. Здебільшого такий правовий процес використовується у сфері розлучень. Процес посередництва являє собою процес, у відповідності з яким спеціально навчені адвокати входять у чотиристоронню «угоду про участь», укладену між ними та подружжям, з якими вони добровільно обмінюються всією інформацією з метою досягнення мирного рішення. У випадку, якщо сторони не зможуть досягти консенсусу, то в угоді передбачається, що жодний з адвокатів не може продовжувати справу. Це положення, яке є обов'язковим для процесу посередництва, є спірним. У 2007 р. Асоціація юристів штату Колорадо дала офіційне роз'яснення, що таке положення порушує Колорадські правила професійної поведінки; але деякі інші штати, а також Американська асоціація юристів не погодилися з тим, що воно є неетичним. Як би там не було, але у 2011 р. Палата делегатів асоціації Американської асоціації юристів відхилила запропонований Уніфікований закон/правила про посередництво на тлі етичних проблем, а також стурбованості, що законодавчі органи штатів будуть регулювати адвокатську діяльність. У статті робиться висновок, що право посередництва буде зростати особливо у сфері розірвання шлюбу, незважаючи на відхилення з боку Американської асоціації юристів.

Ключові слова: право посередництва, розлучення, угода про участь, правова етика, Американська асоціація юристів, правила професійної поведінки.

Райнз Р. Э. Американская ассоциация юристов отклоняет Закон о разводе через посредника: временное явление или примета времени?

Аннотация. В 2011 г. крупнейший союз адвокатов в США — Американская ассоциация юристов отклонила Унифицированный закон/правила о посредничестве. Как правило, такой правовой процесс используется в сфере разводов. Процесс посредничества представляет собой процесс, в соответствии с которым специально обученные адвокаты входят в четырехстороннее «соглашение об участии», заключен-

---

¹ *Cassidy R.* ABA House of Delegates Rejects Uniform Collaborative Law Rules and Act [Електронний ресурс] // Сайт «On Lawyering». — Режим доступу : <http://onlawyering.com/2011/08/aba-house-of-delegate-rejects-uniform-collaborative-law-act-and-rules/>

ное между ними и супругами, с которыми они добровольно обмениваются всей информацией с целью достижения мирного решения. В случае, если стороны не смогут достичь консенсуса, в соглашении предусматривается, что ни один из адвокатов не может продолжать дело. Это положение, которое является обязательным для процесса посредничества, является спорным. В 2007 г. Ассоциация юристов штата Колорадо дала официальное разъяснение, что такое положение нарушает Колорадские правила профессионального поведения; но некоторые другие штаты, а также Американская ассоциация юристов не согласились с тем, что оно является неэтичным. Как бы там ни было, но в 2011 г. Палата делегатов Американской ассоциации юристов отклонила предложенный Унифицированный закон/правила о посредничестве на фоне этических проблем, а также обеспокоенности, что законодательные органы штатов будут регулировать адвокатскую деятельность. В статье делается вывод, что право посредничества будет распространяться, особенно в сфере расторжения брака, несмотря на отклонение со стороны Американской ассоциации юристов.

Ключевые слова: право посредничества, развод, соглашение об участии, правовая этика, Американская ассоциация юристов, правила профессионального поведения.

Rains R. E. The American Bar Association Rejects Collaborative Divorce Law Guidelines: A Temporary Setback or a Sign of Things to Come?

Annotation. In 2011, the largest organization of lawyers in the United States, the American Bar Association (the ABA), rejected a resolution calling for the ABA to endorse the Uniform Collaborative Law Rules/Act. Largely used in the area of divorce, collaborative law is a process whereby specially trained lawyers enter into a four-party «participation agreement» between themselves and the two litigants that they will voluntarily share all information and work to reach an amicable agreement. In the event that the parties are unable to reach settlement, the agreement provides that neither attorney can continue in the case. This provision is essential to the collaborative law process, but it has also been controversial. The Colorado Bar Association issued a Formal Ethics Opinion in 2007 that such a provision violates the Colorado Rules of Professional Conduct; but some other states, as well as the ABA, have disagreed that it is unethical. Nevertheless, in 2011 the ABA's House of Delegates rejected the proposed Uniform Collaborative Law Rules/Act amid ethical concerns as well as concerns that it would involve state legislatures in the regulation of the practice of law. The article concludes that, especially in the realm of divorce, collaborative law is likely to continue growing notwithstanding the ABA's rejection.

Key words: Collaborative law, divorce, participation agreement, legal ethics, American Bar Association, Rules of Professional Conduct.